

JŪRATĖ KIAUPIENĖ APIE KRĖVOS AKTO AUTENTIŠKUMĄ

Su dokumentų autentiškumo patvirtinimo problemomis viduramžiais būdavo susiduriama dažnai. Šaltiniai beveik nepaliko žinių, kaip, kokiais būdais būdavo nustatomas autentiškumas. Tačiau yra žinoma, kad Lenkijoje karaliaus ar kunigaikščių raštinių ir teismų pareigūnai, norėdami įsitikinti dokumento autentiškumu, pirmiausia tikrindavo jo išorinius požymius ir didžiausią dėmesį skirdavo antspaudams. Jeigu antspaudai nesukeldavo įtarimo, dokumentas dažniausiai būdavo pripažįstamas autentišku. Kalbant šių dienų mokslo kalba, dokumento tikrumas būdavo nustatomas pasitelkus pagalbinių istorijos mokslų žinias.

Mintį, kad Krėvos akto „paslapčių“ įminimo galima būtų ieškoti pasitelkus pagalbinių istorijos mokslų tyrinėjimus, dar 1938 m. išsakė Eva Maleczynska. Autorė, recenzuodama tuo metu naujas H. Paszkiewicziaus ir H. Lowmianskio studijas, skirtas Krėvos unijai, pabrėžė, kad norint suformuluoti galutinį sintetinį požiūrį į 1385-1386 m. Lietuvos ir Lenkijos unijos problemą, būtina nuodugniai ištirti Krėvos dokumentą bei visas su juo susijusias aplinkybes, pasitelkus pagalbinių istorijos mokslų tyrinėjimus. Tačiau šis raginimas ilgą laiką liko be atgarsio.

Kai nėra antspaudų, svarbi tampa rašto grafika. R. Čapaitės atlikti tyrimai įtikina, kad dokumentas rašytas XIV a. antrajai pusei būdingu gotikiniu raštu [...]. Tai jau rimtas Krėvos akto autentiškumą patvirtinąs argumentas.

[...] Šiandien egzistuoja ir techninės priemonės, įgalinančios atlikti senų dokumentų ekspertizes. Jų išvados galėtų būti rimtas Krėvos dokumento autentiškumo įrodymas, arba, priešingai, patvirtintų įtarimus, kad tai – falsifikatas. Deja, informacija, kurią mums pavyko surinkti apie ekspertizę, yra labai prieštaringa.

Jūratė Kiaupienė, „1385 metai, Krėva: pasiklydę tarp tikrovės ir mito“, in: *1385 m. rugpjūčio 14 d. Krėvos aktas*, [sudarė Jūratė Kiaupienė], Vilnius: Žara, 2002, p. 58, 60.